

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 14 oktyabr 2026-cı il №71 (3073) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev:

İlk növbədə, əsas vəzifələrdən biri hərbi gücümüzün artırılmasıdır

Müstəqil dövlətin mövcudluğunu təmin edən əsas dayaqlardan biri güclü ordudur. Tarix dəfələrlə sübut edib ki, siyasi iradə, iqtisadi inkişaf və milli birlik yalnız onları qoruyacaq peşəkar silahlı qüvvələrin mövcudluğu ilə real qüvvəyə çevrilə bilər. Azərbaycan da müstəqilliyinin ilk illərində bunu acı təcrübə ilə yaşadı. Dövlət institutlarının yeni formalaşdığı, siyasi sabitliyin pozulduğu, iqtisadi vəziyyətin ağır olduğu bir dövrdə ölkə həm xarici təcavüz, həm də daxili çətinliklərlə üz-üzə qalmışdı. Belə mü-rəkkəb şəraitdə nizami ordunun olması, müxtəlif silahlı dəstələrin vahid komandanlıq altında fəaliyyət göstərmə-məsi döyüş meydanında ciddi itkilərə səbəb olurdu. Üstəlik, cəbhədə döyüşən insanların qəhrəmanlığı belə systemsiz idarəetmənin yaratdığı boşluqları doldurmağa kifayət etmirdi.

Birinci Qarabağ müharibəsinin ilk illərində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri əslində yeni yaranırdı. Müxtəlif könüllü batalyonlar, yerli özünümüdafiə dəstələri və fərqli silahlı birləşmələr vahid hərbi idarəetməyə tabe

olmadığından əməliyyatların koordinasiyası lazımı səviyyədə qurula bilmirdi. Döyüşçülərin fədakarlığı danılmaz olsa da, peşəkar komandanlıq, maddi-texniki təminat və hərbi planlaşdırma baxımından mövcud boşluqlar özünü açıq şəkildə göstərirdi. Nəticədə torpaqlarımızın bir hissəsi işğal altına düşdü, yüz minlərlə soydaşımız doğma yurduvəsini tərk etməyə məcbur oldu. Məhz belə bir dövrdə xalqın təkidi ilə hakimiyyətə qayıdan Ümummilli Lider Heydər Əliyev döv-

lətin qarşısında duran ən vacib vəzifələrdən birinin güclü, peşəkar və mərkəzləşdirilmiş ordunun yaradılması olduğunu müəyyənleşdirdi. Çünki o yaxşı bilirdi ki, müstəqilliyi qorumağın yeganə yolu nizami silahlı qüvvələr formalaşdırmaqdan keçir. Buna görə də ilk növbədə ölkədə siyasi sabitliyin təmin olunmasına, silahlı dəstələrin ləğv edilərək vahid komandanlıq sistemində inteqrasiya edilməsinə başlandı.

(Ardı 3-cü səhifədə)

Ötən həftə zərərsizləşdirilən minaların və digər hərbi sursatların sayı açıqlanıb

Azərbaycan Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) işğaldan azad edilmiş ərazilərdə minatəmizləmə fəaliyyətinə cəlb olunmuş qurumlar tərəfindən oktyabrın 5-11-də icra edilən minatəmizləmə əməliyyatlarına dair məlumat açıqlayıb.

ANAMA-dan AZƏRTAC-a bildirilib ki, ötən həftə Tərtər, Ağdərə, Kəlbəcər, Ağdam, Xocalı, Xankəndi, Xocavənd, Laçın, Şuşa, Füzuli, Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilanda aparılmış minatəmizləmə əməliyyatları zamanı piyada əleyhinə 327, tank əleyhinə 34 mina və 624 partlama-mış digər hərbi sursat aşkarlanaraq zərərsizləşdirilib, 1239,1 hektar ərazi mina və partlama-mış digər hərbi sursatdan təmizlənib.

"Şahinlərin Görüşü-2026" müştərek taktiki-uçuş təliminin açılış mərasimi keçirilib

Ölkəmizdə Azərbaycan və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) Hərbi Hava Qüvvələrinin aviasiyası, eləcə də hava hücumundan müdafiə vasitələrinin iştirakı ilə "Şahinlərin Görüşü-2026" müştərek taktiki-uçuş təliminin açılış mərasimi keçirilib. Müdafiə Nazirliyi xəbər verir ki, Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin (HHQ) aviasiya bazasında təşkil olunan tədbirdə Vətən uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Azərbaycan Respublikasının və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dövlət himnləri səsləndirilib.

Mərasimdə çıxış edən general-mayor Zaur Rüstəmov təlimin əhəmiyyətindən da-

nişaraq iştirakçılara uğurlar arzulayıb. Bildirilib ki, müştərek taktiki-uçuş təlimi ölkələrimiz arasında imzalanmış "Birgə Hərbi Əməkdaşlıq Komitəsinin birinci iclasının Protokolu"na əsasən təşkil olunub.

Tədbirin proqramına uyğun olaraq iştirakçılara təli-

min ssenarisi və qarşıda duran vəzifələr barədə ətraflı məlumat verilib.

Sonra HHQ-nin fəaliyyətini əks etdirən videoçarx nümayiş etdirilib.

Qarşılıqlı hədiyyə mübadiləsi aparıldıqdan və xatirə fotosu çəkdirildikdən sonra aviasiya vasitələrinə baxış keçirilib.

Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutda panel müzakirə keçirilib

Milli Müdafiə Universitetinin tabeliyində fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutda professor-müəllim heyətinin və kursantların iştirakı ilə "Gələcəyin zabiti: müasir çağırışlara və innovasiyalara doğru" mövzusunda panel müzakirə keçirilib.

Milli Müdafiə Universiteti xəbər verir ki, müzakirə zamanı gələcəyin zabitlərinin müasir çağırışlara hazırlanması, hərbi təhsildə innovativ yanaşmaların tətbiqi və peşəkar kadr hazırlığının təkmilləşdirilməsi məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Zəfərin işığında

Tarix öz yaddaşında elə günləri yaşadır ki, həmin günlərin mənası illər keçdikcə daha dərinlən dərk edilir. Xalqımızın taleyində xüsusi yer tutan 8 Noyabr - Zəfər Günü də belə möhtəşəm tarixlərdəndir. Tarixi Zəfərimizə nail olmağımızdan 6 il keçməsinə baxmayaraq, 2020-ci ilin payızında yaşanan o unudulmaz günlər xalqımızın yaddaşında dənən baş vermiş kimi qalır. Çünki qazanılan qələbə yalnız torpaqlarımızın işğaldan azad olunması ilə deyil, həm də Azərbaycan xalqının milli iradəsinin, dövlətimizin gücünün və Azərbaycan Ordusunun döyüş qabiliyyətinin dünyaya nümayişi idi. Xalqımızı Böyük Zəfərə aparan yol 2020-ci il sentyabrın 27-də başladı...

Ermənistan silahlı qüvvələrinin genişmiqyaslı tərribatlarına cavab olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu eks-hücum əməliyyatına başladı. 44 gün davam edən Vətən müharibəsinin şanlı salnaməsi yazıldı. Xalqımız həmin günlərdə bir amal uğrunda sıx birləşdi. Ön cəbhədə hərbi qulluqçularımız torpaqlarımızın azadlığı uğrunda mübarizə apararkən arxa cəbhədə də xalqımız həmrəy olaraq ordumuzu daim dəstəkləyirdi. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xalqa müraciətində səsləndirdiyi fikirlər, ordumuzun hər bir uğuru, azad edilən hər bir yaşayış məntəqəsi xalqımızın qələbəyə inamını daha da artırırdı.

(Ardı 4-cü səhifədə)

Azərbaycanın müdafiə naziri Kamboca Krallığının Baş naziri ilə görüşüb

ki, görüşdə 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan Ordusunun qazandığı tarixi Zəfər, eləcə də bu Zəfərə aparan döyüş təcrübəsi və əldə olunan nəticələr barədə ətraflı məlumat verilib.

Azərbaycan ilə Kamboca arasında hərbi, hərbi-texniki və hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub.

Tərəflər müdafiə və təhlükəsizlik sahələrində əlaqələrin inkişafının, o cümlədən birgə təlimlərin keçirilməsinin və qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin əhəmiyyətini vurğulayıblar. Həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Oktyabrın 13-də Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov ölkəmizdə səfərdə olan Kam-

boca Krallığının Baş naziri Hun Manetin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb. Müdafiə Nazirliyi xəbər verir

Venesiya şəhərində İtaliya Hərbi Dəniz Qüvvələrinin təşkilatçılığı ilə XV Trans-Regional Dəniz Gücü Simpoziumu (Trans-Regional Seapower Symposium - T-RSS) keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi xəbər verir ki, beynəlxalq tədbirdə müxtəlif ölkələrin hərbi dəniz qüvvələri-

nin komandanları və nümayəndə heyətləri, beynəlxalq təşkilatların, elmi dairələrin və müdafiə sənayesinin təmsilçiləri iştirak ediblər.

Simpoziumda global və regional dəniz təhlükəsizliyi, beynəlxalq dəniz yollarının mühafizəsi, müasir çağırışlara qarşı birgə fə-

aliyyət, eləcə də hərbi dəniz qüvvələri arasında əməkdaşlığın inkişafı məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Tədbir çərçivəsində Azərbaycan Hərbi Dəniz Qüvvələrinin komandanı kontr-admiral Şahin Məmmədovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti bir sıra ikitərəfli görüşlər keçirib.

Görüşlərdə hərbi dəniz qüvvələri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi, eləcə də qarşılıqlı təcrübə mübadiləsi və dəniz təhlükəsizliyi sahəsində əlaqələrin inkişaf etdirilməsi barədə müzakirələr aparılıb.

Beynəlxalq simpoziumda iştirak və keçirilən ikitərəfli görüşlər Azərbaycan Hərbi Dəniz Qüvvələrinin beynəlxalq əlaqələrinin inkişafı, tərəfdaş ölkələrin hərbi dəniz qüvvələri ilə əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi və qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycan Hərbi Dəniz Qüvvələrinin nümayəndə heyəti beynəlxalq simpoziumda iştirak edib

“Zabit heyətini təkmilləşdirmə kursu”nun növbəti buraxılış mərasimi keçirilib

2026-cı ilin hazırlıq planına əsasən, Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzində “Zabit heyətini təkmilləşdirmə kursu”nun növbəti buraxılış mərasimi keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi xəbər verir ki, əvvəlcə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və Vətən uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Mərasimdə ordu quruculuğu sahəsində aparılan islahatlardan danışan Milli Müdafiə Universiteti rektorunun elm və təhsil üzrə müavini general-mayor Arif Həsənov təcrübəli kadr potensialının artırılmasının vacibliyini qeyd edib. Həmçinin kursu müvəffəqiyyətlə başa vuran hərbiçilərə gələcək xidmətlərində uğurlar arzulayıb.

Dinləyicilər isə öz növbələrində kurs müddətində onlara göstərilən yüksək diqqət və qayğıya görə Müdafiə Nazirliyinin və Milli Müdafiə Universitetinin rəhbərliyinə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Sonra “Zabit heyətini təkmilləşdirmə kursu”nu müvəffəqiyyətlə bitirənlərə sertifikatlar, təlim və tədrisdə yüksək nəticələr əldə edən dinləyicilərə isə fəxri fərmanlar təqdim olunub.

Sonda kurs birincisi tərəfindən rəmzi yaş kötüyünə emblem vurulub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev:

İlk növbədə, əsas vəzifələrdən biri hərbi gücümüzün artırılmasıdır

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Dövlət idarəçiliyində yaradılan sabitlik ordu quruculuğunun da əsasını təşkil etdi. 1994-cü ilin may ayında atəşkəsin əldə olunması sadəcə döyüşlərin dayanması demək deyildi. Bu dövr Azərbaycan üçün gələcək güclü ordunun formalaşdırılması baxımından strateji mərhələyə çevrildi. Cəbhədə yaranan nisbi sabitlik Silahlı Qüvvələrin strukturlarında geniş islahatlara başlanılmasına şərait yaratdı. Hərbi hissələrin komplektləşdirilməsi, maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi, hərbi nizam-intizamın gücləndirilməsi və şəxsi heyətin hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirildi.

Əsas diqqət peşəkar kadrların hazırlanmasına, müasir hərbi təfəkkürün formalaşdırılmasına və hərbi təhsil sisteminin inkişafına yönəldildi. Hərbi məktəblərin fəaliyyəti genişləndirildi, zabıt hazırlığı yeni tələblərə uyğun quruldu, gənclərin hərbi xidmətə münasibətində vətənpərvərlik ruhunun gücləndirilməsi dövlət siyasətinin vacib istiqamətlərindən birinə çevrildi. Bununla yanaşı, Silahlı Qüvvələrin hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi də xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

yırdı. Ordu idarəçiliyini tənzimləyən qanunvericilik aktları qəbul edildi, hərbi xidmətin təşkili ilə bağlı yeni mexanizmlər yaradıldı. Beləliklə, Azərbaycan Ordusu tədricən sovet dövründən qalan köhnə idarəetmə modelindən uzaqlaşaraq müasir dövlət ordusunun prinsiplərinə uyğun inkişaf etməyə başladı. Ümummilli liderin müəyyən etdiyi bu strateji kurs sonrakı illərdə də uğurla davam etdirildi. Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ordu quruculuğu tamamilə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. Azərbaycanın iqtisadi imkanlarının genişlənməsi müdafiə sahəsinə ayrılan vəsaitin əhəmiyyətli dərəcədə artırılmasına şərait yaratdı. Müdafiə büdcəsinin ildən-ilə artırılması ordunun maddi-texniki təminatını gücləndirməklə yanaşı, ən müasir silah və texnikanın alınmasına da imkan verdi. Lakin artıq müasir döyüşlərin taleyini yalnız canlı qüvvənin sayı yox, texnologiyaların üstünlüyü də müəyyən edir. Bu realığı nəzərə alan Azərbaycan rəhbərliyi yüksək dəqiqlikli raket sistemlərinin, müasir

artilleriya vasitələrinin, hava hücumundan müdafiə komplekslərinin, pilotsuz uçuş aparatlarının və digər yeni nəsil silahların arsenalımıza daxil edilməsini prioritet istiqamətlərdən biri kimi müəyyənləşdirdi. Yerli müdafiə sənayesinin inkişafı da bu siyasətin mühüm tərkib hissəsinə çevrildi. Müxtəlif təyinatlı hərbi məhsulların ölkə daxilində istehsal olunması Azərbaycanın müdafiə imkanlarını daha da genişləndirdi. Silahlanmanın yenilənməsi ilə yanaşı, şəxsi heyətin hazırlığı da davamlı şəkildə təkmilləşdirildi. Müasir döyüş yalnız güclü texnika deyil, onu peşəkar şəkildə idarə edən hazırlıqlı hərbi tələb edir. Bu baxımdan Azərbaycan

Ordusunda keçirilən təlimlərin miqyası və keyfiyyəti ildən-ilə artı. Bütün qoşun növlərinin iştirakı ilə keçirilən genişmiqyaslı taktiki və operativ təlimlər real döyüş şəraitinə maksimum yaxınlaşdırıldı. Dağlıq ərazilərdə, gecə vaxtı, çətin hava şəraitində, müxtəlif ssenarilər üzrə icra olunan məşqlər şəxsi heyətin peşəkarlığını əhəmiyyətli dərəcədə artırdı. Azərbaycan Ordusunun beynəlxalq əməkdaşlığı da yeni məzmun qazandı. NATO-nun "Sülhə Naminə Tərəfdaşlıq" proqramı çərçivəsində keçirilən tədbirlərdə iştirak, dost və tərəfdaş ölkələrlə birgə təlimlərin təşkili, hərbi təcrübə mübadiləsi zabıt və gizirlərin peşəkar hazırlığına mühüm töhfə verdi. Xüsusilə Türkiyə Silahlı Qüvvələri ilə keçirilən birgə təlimlər döyüş hazırlığının yüksəldilməsi, idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi və müasir əməliyyat prinsiplərinin mənimsənilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb etdi.

Hərbi qulluqçuların sosial rifahının yüksəldilməsi də Ali Baş Komandanın diqqətindən yayınmadı. Son illərdə hərbi şəhərciklərin yenidən qurulması, yeni ya-

siz qəhrəmanlıq göstərərək şəhəri azad etdilər. Həmin günlərdə bütün dünya gördü ki, uzun illər ərzində formalaşdırılan peşəkar ordu artıq qarşıya qoyulan ən çətin vəzifələri belə uğurla yerinə yetirə bilər.

10 noyabr 2020-ci il tarixində imzalanan üçtərəfli Bəyanat Azərbaycanın tarixi Zəfərini rəsmiləşdirdi. Bununla belə, ordu quruculuğu prosesi yekunlaşmadı. Əksinə, postmüharibə dövrü yeni çağırışlar və yeni hədəflər müəyyənləşdirdi. Azad edilən ərazilərdə yeni hərbi hissələr yaradıldı, müasir infrastruktur quruldu, sərhəd təhlükəsizliyi daha da gücləndirildi. Komando hərbi hissələrinin formalaşdırılması, xüsusi təyinatlı bölmələrin imkanlarının genişləndirilməsi və yeni silah sistemlərinin arsenalımıza daxil edilməsi ordunun gələcək inkişafının əsas istiqamətlərinə çevrildi. 2023-cü ildə həyata keçirilən antiterror əməliyyatı isə Azərbaycanın dövlət suverenliyinin tam bərpa olunması ilə nə-

Qurultayında səsəndirdiyi kimi "Bu gün qarşıda duran vəzifələrlə bağlı bəzi fikirlərimi bölüşmək istərdim. Çünki mən görülcək işlərlə bağlı vaxtaşırı açıqlamalar verirəm, müsahibələrdə və çıxışlarımda da. Hesab edirəm ki, dünyada vəziyyət o qədər tez dəyişir ki, buna bu gün də ehtiyac var. İlk növbədə, əsas vəzifələrdən biri hərbi gücümüzün artırılmasıdır. Sual oluna bilər, biz şanlı Zəfər qazanmışıq, Ermənistan kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur olub. Bu gün Azərbaycanla Ermənistan arasında münaqişə yoxdur, müharibə yoxdur, sərhədlərdə sakitçilikdir. Sülh müqaviləsi paraflanıb, artıq təmaslar da var. Hətta Azərbaycan Ermənistanla ticarətə də başlamışdır. Bu nə üçün lazımdır? Buna cavab, mənə, çox açıq-aydındır. Bu, həmişə lazımdır, hər bir ölkə üçün. Çünki bizim xalqımız bu faciə ilə üzləşib. Bizim xalqımız ermənilərin nankorluğu ilə üzləşib. Yeni onların şirin sözlərini, sağlığımıza qaldı-

ticələndi. Qısa müddətdə, yüksək dəqiqliklə icra edilən əməliyyatlar Silahlı Qüvvələrin peşəkarlığını bir daha nümayiş etdirdi. Dinc əhəlinin təhlükəsizliyinin təmin olunması, qarşıya qoyulan vəzifələrin minimum itki ilə yerinə yetirilməsi ordunun qazandığı təcrübənin və müasir hazırlıq səviyyəsinin göstəricisi oldu.

Bu gün Azərbaycan Ordusu regionun ən güclü silahlı qüvvələrindən biri hesab olunur. Davamlı keçirilən təlimlər, yeni hərbi texnologiyaların tətbiqi, peşəkar kadr hazırlığı və müasir idarəetmə sistemi ordunun inkişafını dayandırmadan davam etdirir. Hər bir təlim, hər yeni texnika, hər hazırlıq proqramı gələcək təhlükəsizlik mühitinə hesablanmış strateji addımdır. Çünki müasir dünyada güclü ordu yalnız müharibə aparmaq üçün deyil, sülhü qorumaq üçün də ən mühüm təminatlardan biridir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev oktyabrın 2-də Bakıda, Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) VIII

rilan bədələri, Azərbaycan dilində sərbəst danışmalarını, hətta namaz qılmalarını da yəqin ki, yaşlı nəsil yaxşı xatırlayır".

Azərbaycanın keçdiyi çətin və keşməkeşli yol güclü ordunun qısa müddətdə yaranmadığını dünyaya göstərdi. Güclü ordu uzaqgörən siyasətin, ardıcıl islahatların, peşəkar hazırlığın, güclü iqtisadiyyatın və ən əsası, xalqın dövlətinə olan inamının nəticəsində formalaşır. Birinci Qarabağ müharibəsinin ağır dərslərindən başlayan bu yol Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu ordu quruculuğu siyasəti ilə möhkəmləndi, Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında isə zirvəyə yüksəldi. Vətən müharibəsində qazanılan tarixi Zəfər və sonrakı uğurlar həmin siyasətin doğruluğunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Bu gün Azərbaycan əsgəri təkcə sərhədlərimizin keşiyində dayanan hərbiçi yox, həm də müstəqilliyimizin, suverenliyimizin və gələcəyimizin ən etibarlı təminatıdır.

Leytenant
Tamilla HÜSEYNLİ
"Azərbaycan Ordusu"

NATO təliminin iştirakçıları üçün ekskursiyalar təşkil olub

Azərbaycan ilə NATO arasında "Sülh Naminə Tərəfdaşlıq Proqramı" çərçivəsində "Tərəfdaş Ölkələrin Qabiliyyət Uyarılışı Təşəbbüsü" təliminin 3-cü görüşü və 1-ci səviyyəli özünüqiyətləndirmə təliminin iştirakçıları üçün ekskursiyalar təşkil olub.

Müdafiə Nazirliyi xəbər verir ki, tədbir planına uyğun olaraq, istirahət günlərində qonaqlar Bakı şəhərinin tarixi-mədəni məkanları və muzeyləri ilə tanış olublar.

Heydər Əliyev Mərkəzini və Zəfər Muzeyini ziyarət edən nümayəndə heyətləri zəngin təəssüratlarla ayrılıblar.

Hərbi vəzifəliylə növbəti təlim toplanışı başlayıb

2026-cı ilin hazırlıq planına əsasən, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti ilə birgə tədbirlər çərçivəsində Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin "N" hərbi hissəsində bir qrup hərbi vəzifəliyə cəlb olunması ilə keçirilən növbəti təlim toplanışı başlayıb.

Müdafiə Nazirliyi xəbər verir ki, plana uyğun olaraq hərbi hissəyə qəbul edilən hərbi vəzifəliyə müvafiq qeydiyyatdan və həkim müayinəsindən keçdikdən sonra

hərbi geyim və digər zəruri təminat vasitələri ilə təmin olunublar.

Sonra toplanışın başlanması ilə əlaqədar təntənəli mərasim keçirilib. Tədbirdə toplanışın məq-

sədi iştirakçıların diqqətinə çatdırılıb. Qeyd olunub ki, bu cür tədbirlər ehtiyatda olanların hərbi hazırlığının və nəzəri biliklərin artırılması, eləcə də praktiki

vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Tədbir hərbi vəzifəliyərin təntənəli marşla tribuna önündən keçidi ilə başa çatıb.

Daha sonra tədris proqramına uyğun olaraq toplanışa cəlb edilən şəxsi heyətə Azərbaycan Ordusunun arsenalında olan

müasir silah və texnikalar barədə ətraflı məlumatlar verilib.

Qeyd edək ki, toplanış müddətində hərbi vəzifəliyələrə müasir döyüşaparma və özünümüdafiə üsulları öyrədiləcək, həmçinin real döyüş şəraitinə uyğunlaşdırılmış taktiki və digər hazırlıqlar üzrə nəzəri-praktiki məşğələlər keçiriləcək.

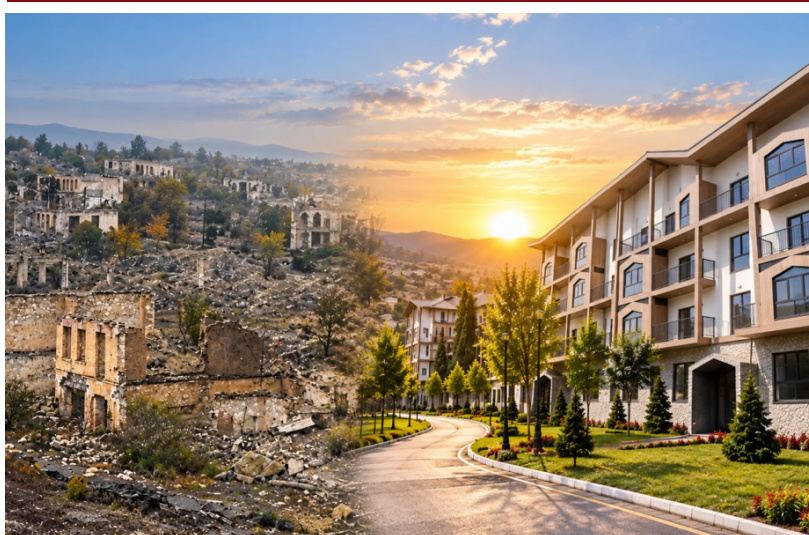
(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Azərbaycan Ordusunun Zəfər yürüşü asan yol deyildi. Qarşıda illərlə möhkəmlənmiş istehkamlar, dağ-dərələri aşmaq, sıldırım qayalardan keçmək və ağır döyüşlər var idi. Azərbaycan Ordusu qarşısına qoyduğu müqəddəs məqsədə çatmaq üçün döyüş meydanında misilsiz şücaət göstərdi və torpaqlarımızı geri aldı. 44 günün hər anı qələbə sorağı idi. Çünki vətənpərvər, mərd oğullarımız hər gün yaşayış məntəqələrimizi işğaldan azad edir və xalqımıza qələbə sevincini yaşadırdılar.

Bu qələbənin ən sevincli günlərindən biri də noyabrın 8-də qədim Şuşa şəhərinin işğaldan azad olunması idi. Şəhərin düşməndən təmizlənməsi Vətən müharibəsinin taleyində ən mühüm dönüş nöqtəsi oldu. Şuşada Azərbaycan Bayrağının dalğalanması xalqımızın uzun illər boyu qəlbində yaşadığı öz doğma yurdlarına qayıdış arzusunun gerçəkləşməsi idi. Şuşanın azad olunması müjdəsini Prezident İlham Əliyev xalqımıza böyük fəxarətlə çatdırdı: "Əziz Şuşa, sən azadsan! Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq! Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik!". Bu dəyərli şüarlar Azərbaycan hərbi tarixinin ən parlaq səhifələrinə qızıl hərflərlə yazıldı.

2025-ci ildə Qələbənin 5-ci ildönümünə həsr olunmuş Hərbi paradda dövlət başçısı İlham Əliyev çıxış edərək 44 günlük Zəfər yürüşünün miqyasını bir daha diqqətə çatdırdı. Bildirdi ki, 27 sentyabrdan 8 noyabra qə-

Zəfərin işığında

dər Azərbaycan Ordusu hər gün irəliləmiş, böyük peşəkarlıq, rəşadət, qəhrəmanlıq göstərmişdir.

Bu tarixi Zəfərin əsasında, heç şübhəsiz, uzun illər ərzində həyata keçirilən ordu quruculuğu prosesi dayanırdı. Güclü dövlət, güclü ordu bir-birini tamamlayan amillər kimi Azərbaycanın Zəfər yolunun əsas dayaqclarını təşkil edirdi. Azərbaycan Ordusunun müasir silah və texnika ilə təchiz olunması, hərbi qulluqçuların döyüş hazırlığının yüksəldilməsi, şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji hazırlığı və peşəkarlığının artırılması Vətən müharibəsində öz parlaq nəticəsini göstərdi.

44 günlük Vətən müharibəsinin ən böyük qəhrəmanları Vətən uğrunda canını fəda edən şəhidlərimizdir. Zəfər tariximizin

hər səhifəsində onların müqəddəs izi var. Şəhidlərimiz xalqımızın yaddaşında əbədi yaşayır və yaşayacaqlar. Onlar canları bahasına başa gələn azad torpaqlarımızı bizlər üçün əmanət etdilər.

27 Sentyabr - Anım Günü'nün 6-cı ildönümü münasibətilə təşkil olunan silsilə tədbirlər ölkəmizin müxtəlif yerlərində həyata keçirildi və şəhidlərimiz böyük ehtiramla yad edildi. Bu tədbirlər bir daha göstərdi ki, xalqımız öz qəhrəman övladlarını heç vaxt unutmur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 3 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən 8 Noyabr - Zəfər Günü elan edildi.

Zəfər Günü'nün mahiyyəti xalqımızın birliyini, dövlət başçısı

İlham Əliyevin qətiyyətli siyasətini, Azərbaycan Ordusunun keçdiyi şərəfli döyüş yolunu, şəhid və döyüşlərdə sağlamlığını itirənlərin qəhrəmanlığını və milli iradəmizi xatırladan mühüm tarixdir.

Tarixi Zəfərdən sonra qarşıda duran yeni və məsuliyyətli mərhələ başladı. İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən dağıdılmış şəhər və kəndlər yenidən qurulur, infrastruktur layihələr həyata keçirilir. illərlə doğma yurduvalarından didərgin düşmüş məcburi köçkünlər əzəli torpaqlarına qayıdır və öz ocaqlarının istisnə alışırlar. Bu torpaqlarda aparılan bərpa-quruculuq işləri Böyük Qayıdışın real mənzərəsini əks etdirir.

Azərbaycan Ordusunun yaratdığı təhlükəsizlik və sabitlik mühiti isə bu böyük quruculuq prosesinin mühüm dayaqclarından biridir.

Bu gün Zəfər tariximizə nəzər salarkən bir daha görürük ki, xalqımızın ən çətin sınaqlarda nümayiş etdirdiyi birlik böyük gücə çevrilir. Vətən müharibəsi başlayan zaman xalqımız bir yumruq kimi birləşdi. Bu birlik xalqımızı böyük Qələbəyə apardı. Zəfərin 6-cı ildönümü ərəfəsində rəşadətli Azərbaycan Ordusunun keçdiyi keşməkeşli döyüş yolunu xatırlamaq həm də bu günün məsuliyyətini dərk etmək deməkdir. Çünki tarix həm keçmişə xatırlatmaq, həm də gələcəyə doğru,

düzgün addımlar atmaq üçündür. Şəhidlərimizin bizə əmanət etdiyi Vətən torpaqlarını qorumaq, Azərbaycanın müstəqilliyini, ərazi bütövlüyünü və suverenliyini daha da möhkəmləndirmək hər bir vətəndaşın borcudur.

Bu gün Azərbaycan Ordusu özünün Zəfər Salmaməsini yeni nəsillərə çatdırır. Hərbi hissələrdə, hərbi təhsil müəssisələrində keçirilən tədbirlərdə Vətən müharibəsində igidlik göstərən şəhidlərin həyatı və döyüş yolu gənclərə nümunə göstərilir. Bu da gələcək nəsillərin Vətənə bağlılığının daha da möhkəmlənməsində mühüm rol oynayır.

Qarşıdan gələn 8 Noyabr - Zəfər Günü'nün 6-cı ildönümü xalqımız üçün həm qürur, həm də müqəddəs yaddaş günüdür. Bu tarixdə biz bir daha 44 günlük Vətən müharibəsinin hər gününü xatırlayır, döyüş meydanında Azərbaycan Ordusunun göstərdiyi qəhrəmanlığı göz önünə gətiririk.

İndi işğaldan azad olunmuş bütün ərazilərimizdə üçrəngli Azərbaycan Bayrağı qürurla dalğalanır. Bu bayraq Zəfər tariximizin rəmzidir. Onun ucaldığı hər zirvə xalqımızın birliyini, dövlətimizin qüdrətini, Azərbaycan Ordusunun şücaətini bir daha nümayiş etdirir.

Tarixi Zəfərimiz yaddaşımızdadır. Azərbaycan Ordusunun 44 günlük qəhrəmanlıq yolu isə tariximizin əbədi Salmaməsinə çevrilib. Bu Salmamə Zəfərin işığında yazılıb.

Kifayət ƏLİYEV
"Azərbaycan Ordusu"

Şəhidlərimizin xatirəsinə həsr olunan anım mərasimləri keçirilib

Vətən uğrunda şəhidlik zirvəsinə yüksələn Cəfərov Zaur Hüseyn oğlu, Hüseynli İlqar Şəmiyyət oğlu və Tağıyev Hüseyn Oqtay oğlunun əziz xatirəsinə həsr olunmuş anım mərasimləri keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi xəbər verir

ki, Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzində, həmçinin Hərbi Memorial Məzarlıqda keçirilən tədbirlərdə Müdafiə Nazirliyinin əməkdaşları, ictimaiyyətin nümayəndələri, şəhidlərin ailə üzvləri, yaxınları və döyüş yoldaşları iştirak ediblər.

Əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Vətən uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Anım mərasimlərində çıxış edənlər şəhidlərimizin döyüşlər

də göstərdikləri qəhrəmanlıq və şücaətlərindən danışaraq, onların şərəfli həyat yollarından bəhs ediblər.

Şəhidlərin ailə üzvləri və yaxınları onlara göstərilən diqqət və qayğıya, eləcə də şəhidlərimizin xatirəsinin daim uca tutul

duğuna görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya, həmçinin Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Vətənpərvərlik

Mən şəhidəm, cismim Vətən torpağında, ruhum Vətən ucalığındadır!

Düz altı il bundan öncə əzəli və əbədi torpaqlarımızda qanunsuz məskunlaşmış erməni silahlı birləşmələri Azərbaycanca qarşı hərbi təxribat törədərək, döyüş mövqelərimizi və mülki insanlarımızın yaşadığı evləri müxtəlif silah və artilleriya qurğuları ilə atəşə tutdu. Məkrli niyyətlə törədilmiş əməl nəticəsində mülki şəxslərimiz, hərbi qulluqçularımız həlak oldu. Müzəffər Ali Baş Komandanın verdiyi döyüş əmri ilə başlayan əks-hücum əməliyyatı daha sonra 44 günlük Vətən və ya İkinci Qarabağ müharibəsi olaraq tarixləşdi. Müharibə dövründə hər bir azərbaycanlının qəlbi döyüş meydanında hərbi qulluqçularımızla birgə döyünürdü. Şüarımız və amalıımız bir idi - öldü var, döndü yoxdur. Xalqın və Ali Baş Komandanının ona olan sonsuz etimadını doğrultmağı özünə övladlıq və vətəndaşlıq borcu bilən hərbi qulluqçularımız yaşından və rütbəsindən asılı olmayaraq ancaq irəli addımlayırdılar. Hər gün cəbhədən gələn xəbərlər hər bir soydaşımızın ruhuna siqal çəkir və Böyük Qələbə gününün uzaqda olmadığına inamını artırır. Bu savaşa xalqımızın iradəsini sarsıtmaq üçün mənfur əməllərə əl atan düşmən döyüş meydanından kilometrərlə uzaqda olan mülki infrastrukturumuzu müxtəlif raketlərlə atəşə tutdu. Döyüş meydanında məğlubiyyətə uğrayan düşmən mülki şəxslərə qarşı hərbi təxribat törətdi. Qadağan olunmuş silahlardan, ağır fosforlu bombalardan, ballistik raketlərdən istifadə edirdi. Nəticədə yüzdən çox mülki şəxs erməni faşizminin qurbanı oldu. Az yaşlı, qoca, körpə və qadınlarımız bu çirkin əməl nəticəsində şəhid olsalar da, Azərbaycan xalqının iradəsi qırılmadı. Baş verənlərdən qisas hissi daha da artan Vətən müdafiəçilərimiz düşməne döyüş meydanında qan uddurdular.

Düşmənin 30 il ərzində işğalda saxladığı yerlərdə müdafiə sədləri qurması döyüşçülərimizin irəliləməsinə mane və ya maneə olmadı. Öz havadarları sayəsində formalaşan, onlar tərə

findən dəstəklənən düşməni öz gücü, cəsarəti hesabına məğlub etməyi bacaran Azərbaycan əsgəri misilsiz şücaəti ilə əsl vətənpərvərlik nümunəsi nümayiş etdirdi. Mərmilərin dən-dən töküldüyü döyüş meydanında əsgərlərimiz Vətən sevgisinin çətinliyi altında müqəddəs vəzifəni ləyaqətlə və layiqincə yerinə yetirmək üçün bir sipər oldular. Yalnız şəhid olan yoldaşının ruhunu əbədi şad etmək üçün düşmən üzərinə irəliləyən, onu lərzəyə salan əsgərlərimiz bir şəhidimizin əvəzini düşməne qatqat itki verməklə çıxırdı. Bu müqəddəs əməl uğrunda Hərbi Andına sadıq qalan əsgərlərimiz canını və qanını əsirgəmədilər. Qanı ilə Vətən torpaqlarını bütünləşdirən şəhidlərimiz və sağlamlıqlarını itirən döyüşçülərimizin misilsiz şücaəti sayəsində uzun müddət işğal altında qalan torpaqlarımızda şanlı üçrəngli bayrağımız dalğalandı. Vətən şəhid qanı ilə bütünləşdi. Qan tökərək, şəhid verərək haqq savaşımızı tamamladıq.

Müharibə zamanı 300-dən çox şəhər və kənd döyüş meydanında işğaldan azad edildi. Düşmənin uzun illər ərzində bizə meydan oxuduğu yerlərdə bayrağımız ucaldırıldı. Azğınlaşmış düşmənin "təcrübəli komandirləri" əsgərlərimiz tərəfindən cəhənnəmə vəsil oldular. Nəticədə düşmən diz çökdü, ağır bayraq qaldıraraq təslim oldu. İmzalanmış Üçrəngli Bəyanata əsasən yüz

lərlə şəhər və kəndimiz bir güllə atılmadan geri qaytarıldı. İkinci Qarabağ müharibəsində qazanan Böyük Qələbə ilə təkə ərazi bütövlüyümüz bərpa edilmədi, separatçı rejimin və faşizmin də süqutu tezleşdi. İşğaldan azad edilmiş tarixi ərazilərimizdə erməni vandalizminin təzahürləri var idi. Diqqətlə nəzər salsaq, görürük ki, düşmənin uzun illər qanunsuz yerləşdiyi ərazilərin çox cüzi hissəsində insan yaşayışı faktoru var idi. Əksər şəhərlərimiz yerlə-yeksan edilmişdi, tarixi abidələrimiz və dini ocaqlarımız darmadağın olunmuşdu. Məscidlərimizdə donuz və digər həyvanları saxlayan düşmən təkə bizi deyil, bütün müsəlman dünyasını təhqir edirdi. Bu islamafoab addım idi, faşizm əməli idi ki, qazanan zəfərlə bu faktorlar da ortadan qalxdı.

2020-ci il dekabrın 2-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə sentyabrın 27-si Azərbaycanda Anım Günü kimi təsis edildi. İkinci Qarabağ müharibəsində həlak olmuş qəhrəman şəhidlərimizin əziz xatirəsi qarşısında bu gün bir daha baş əyir, əziz ruhlarına ən yüksək ehtiramımızı nümayiş etdiririk. Təqvimlər 27 sentyabr gününü göstərəndə soydaşlarımız əbədiyyət zirvəsinə ucalmış şəhidlərin əziz ruhlarını ehtiram əlaməti olaraq saat 12-də bütün ölkə üzrə bir dəqiqəlik sükutla yad edir. Hərbi Memorial Komplekslər, Şə

hidlər xiyabanları, qəbiristanlıqlar ziyarət edilir, şəhidlərin ruhlarına dualar oxunur, tədbirlər təşkil olunur.

Şəhidlik Vətən, xalq, şərəf uğrunda canından keçmək, özünü bu müqəddəs əməl uğrunda qurban verərək ömrünü gələcək nəsillərin və ümumilikdə xalqın firavanlığına fəda etməkdir. Şəhadət zirvəsi elə bir uca unctiondur ki, oranın sakini olmağı hər kəs arzulayır, lakin hamıya qismət olmur. Çünki əsgər üçün ən böyük xoşbəxtlik Vətən yolunda canını qurban verməkdir. Şəhidlərimiz hər zaman bizim qəlbindədir, onlar ürəklərdə yaşayıb, yaşayır və yaşayacaqlar! Unutmayaq ki, onlar ən ali qürur mənbəyimizdir. Sağlamlıqlarını Vətən yolunda itirən döyüşçülərimiz bir daha sübut etdilər ki, xalqımız böyük xalqdır, bu xalq heç bir zaman ədalətsizliyə və işğala göz yummayacaq. İkinci Qarabağ müharibəsi xalq-ordu birliyinin əsl nümunəsini dünyaya ictimaiyyətinə göstərdi. Bu qələbə sarsılmaz iradənin, Vətən sevgisinin və qətiyyətin təntənəsidir. Düşmənin 30 ilə yaxın işğalda saxladığı torpaqları 44 gün ərzində azad edən Azərbaycan əsgəri dünyada misli görünməyən cəsarət, rəşadət və peşəkarlıq nümayiş etdirdi. Cari əsrin ədalət mübarizəsini qələbə ilə tamamlayan Azərbaycan əsgəri düşməni qısa vaxtda məğlub edərək tariximizdə silinməz iz qoydu. Adıçəkilən tarix onillər, yüzillər boyu yaşayacaq, gələcək nəsillər üçün nümunə olacaq. Bu gün müharibə nisgili görmüş, onu dərinlən hiss etmiş hər bir kəsin qəlbində müqəddəs bir hissə - Vətənə, torpağa olan sonsuz məhəbbət yaşayır. Bu müqəddəs əməl çatmaq üçün gözünü belə qırpmadan, ölümünə gözüne düz baxan Vətən oğullarını yad etmək, xatirələrini uca tutmaq hər bir vətəndaşın ən ali borcudur. Bu gün şəhidlər bizim həm kədərimiz, həm də qürur yerimiz, fəxarətimizdir. Gənc nəsə şəhidlərimizi tanımaq, onları vətənpərvər ruhda böyütmək, torpağına bağlı, xalqına sadıq hissi ilə təbiyə etmək isə hər bir ölkə vətəndaşının ən ümdə vəzifəsidir.

Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli kəndi yaxınlığında şəhidlərimizin şərəfinə ucaldılan qaya parçası abidəsi var. İlk şəhidlərimizi biz məhz bu yerdə verdiyimiz üçün bu abidənin mahiyyəti hər bir azərbaycanlı üçün böyükdür. Düşmənin adıçəkilən yerdə səngərinin yerləşməsi və müxtəlif sayılı müdafiə səddinin yerləşməsinə baxmayaraq, hərbi qulluqçularımız bu müdafiə xəttini qanı və canı bahasına yarmadı bacardı. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı 2022-ci ildə Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli kəndində 27 Sentyabr - Anım Günündə çıxış etdi. "Azərbaycan əsgəri, Azərbaycan zabiti bu müdafiə xəttini və bundan sonrakı müdafiə xətlərini yarmaq üçün ölmə gedirdi. Sözlən əsl mənasında, ölmə gedirdi, öz canını fəda edirdi ki, üçrəngli Bayrağımız Şuşada və o vaxt işğal altında olan digər bütün torpaqlarda dalğalansın. Öz canını fəda edirdi ki, Azərbaycan xalqı ləyaqətini bərpa etsin, ədaləti bərpa etsin və xalqımız öz torpaqlarına qayıtsın".

Bu gün ölməz şəhidlərimiz, yaralılarımız və igid əsgərlərimiz sayəsində tarixi torpaqlarımız azaddır. Ərazi bütövlüyümüz təmin olunub, suverenliyimiz təmin olub, müstəqilliyimiz əbədi və sarsılmazdır. O torpaqların həqiqi sakinləri artıq öz torpaqlarına qayıdırlar. İnsanlarımız qayıtdıqca, tarixi torpaqlarımızda həyat canlanır. Azərbaycan xalqı bundan sonra həmrəy, qalib və iradəli xalq kimi yaşayacaq. Hər kəs bu gün bir ağızdan "Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!" deyir. Torpağı qaytarıb, özü qayıtmayan oğullarımızın ruhları bu gün şadırd. Biz də xalq olaraq, onların ruhlarını ən yüksək ehtiramla yad etməli, onlardan bizlərə əmanət qalanları daim diqqət mərkəzində saxlamalı və gənc nəsə qəhrəmanlarımızı düzgün tanıtmalıyıq. Şəhidlərimizin cismi Vətən torpağında olsa da, ruhları Vətən ucalığındadır.

Kapitan
Fuad CƏFƏROV
"Azərbaycan Ordusu"

Torpaqlarımızın hər qarışı şəhidlərimizin müqəddəs qanı, döyüş əməliyyatlarında sağlamlıqlarını itirən silahdaşlarımızın unudulmaz igidliyi və xalqımızın əyilməz iradəsi ilə yoğurulub. Tarix elə qüdrətli səhifələrə malikdir ki, oradan səslənən hər bir nida xalqın milli qürurunu, əsrlər boyu yaşatdığı azadlıq eşqini və haqq səsinə əks etdirir.

Azərbaycan xalqının şanlı yad-daşında payızın ilk ayı - sentyabr artıq sadəcə təqvim yarpağı deyil, ədalətin bərqərar olduğu, illərlə həsrətini çəkdiyimiz doğma torpaqlarımıza üçrəngli bayrağımızın əbədi olaraq sancıldığı qürur mənbəyidir. Ötən əsrin 80-ci illərinin sonu və 90-cı illərinin əvvəllərində Ermənistanın irəli sürdüyü əsassız ərazi iddiaları, havadarlarının açıq dəstəyi ilə yurdumuza uzanan yağı əlləri xalqımızı ağır, lakin sarsılmaz sınaqlarla üz-üzə qoydu. Beynəlxalq təşkilatların, o cümlədən illərlə fəaliyyətsizliyi ilə yadda qalan ATƏT-in Minsk Qrupunun ikili standartları fonunda BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnəmələri kağız üzərində qaldı. Lakin Azərbaycan heç vaxt bu haqsızlıqla barışmadı. Dövlətimiz, xalqımız öz gücünə arxalanaraq qələbəyə gedən müqəddəs yolu məhz dəmir birliyi ilə açdı.

Zəfər və qürur salnaməsi: tarix yazan igidlərin qanı, xalqımızın dəmir iradəsi

Bu haqsızlıqlar xalqımızı parçalamaq əvəzinə, daha sıx yumruq kimi birləşdirdi. 2016-cı ilin Aprel döyüşləri düşməne Azərbaycan əsgərinin polad iradəsini və dəmir yumruğunun gücünü göstərən ilk qəti xəbərdarlıq oldu. Zamanın axınına nəzər saldıqda, 2018-ci ilin mayında Günnüt əməliyyatı Azərbaycan Ordusunun qüdrətini bir daha bütün dünyaya bəyan etdi. Şərur rayonunun Günnüt kəndi, ətrafda strateji yüksəkliklər - Ağbulaq, Qızılcaya, Qaraqaya dağları və Dərələyəz mahalının Arpa kəndi ətrafındakı minlərlə hektar ərazi azad edildi. Bu parlaq qələbə ordumuzun döyüş əzmini

zirvəyə qaldırdı.

2020-ci ilin Tovuz döyüşləri zamanı hərbi qulluqçularımızın şücaəti ürəklərdə sönməz bir qisas odu yandırdı, bütün ölkəni ayağa qaldırdı. Həmin günlərdə hər bir azərbaycanlı özünü Ali Baş Komandanın əmrinə münəzzər olan əsgər saydı, minlərlə vətənpərvər gənc Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə axışaraq könüllü şəkilə cəbhəyə üz tutdu. Bu, dövlət, xalqın və ordunun əbədi birliyinin təntənəsi idi.

Tarixə qızıl hərflərlə yazılan 2020-ci il 27 sentyabrda başlayan Vətən müharibəsi, məhz həmin müqəddəs ruhun nəticəsin-

də Zəfərlə taclandı. illərlə düşmənin keçilməz sandığı sədlər igid oğullarımızın canı-qanı bahasına, misilsiz fədakarlıqlar hesabına darmadağın edildi. Azərbaycan əsgəri ölümün gözüne dik baxaraq, sinəsini sipər edib, dəmir iradə ilə irəli atıldı. Bu tarixi Zəfərin qazanılmasında dövlətimizin başçısının qətiyyətli siyasi iradəsi, müdrik rəhbərliyi və Azərbaycan Ordusuna verdiyi ardıcıl dəstək həlledici amillərdən biri oldu. Dünya hərbi tarixinə qızıl hərflərlə yazılan Şuşa əməliyyatı isə hərbiçilərimizin peşəkarlığı ilə yanaşı, qanımızdakı Vətən eşqinin necə yenilməz olduğunu sübut etdi.

Postmünaqişə dövründə də Azərbaycan Ordusu torpaqlarımızın təhlükəsizliyini qorumaq üçün qətiyyətli addımlarını davam etdirdi. 2022-ci ilin martında həyata keçirilən Fərrux əməliyyatı nəticəsində Xocalı rayonunun Fərrux dağı və strateji yüksəklikləri qeyri-qanuni ünsürlərdən təmizləndi. Həmin ilin avqustunda isə düşmənin növbəti hərbi təxribatına cavab olaraq şanlı ordumuz tərəfindən uğurlu "Qisas" əməliyyatı reallaşdırıldı, Qırxqız və Sarıbəbə yüksəklikləri nəzarətə götürüldü.

Lakin havadarlarına güvənən erməni tərəfi bu dərsəldən heç bir nəticə çıxarmadı. 2023-cü il sentyabrın 19-da törədilən xain terror aktı nəticəsində mülki və

təndaşlarımız və hərbiçilərimiz şəhid oldu. Bu qanlı təxribat artıq səbir kasamızı daşdırdı. Hərbi tariximizin şah əsəri kimi, 2023-cü ilin 19-20 sentyabr tarixlərində cəmi 23 saat 43 dəqiqə davam edən antiterror əməliyyatı zamanı rəşadətli ordumuz Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalıqlarını və qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələrini sərrast zərbələrlə məhv etdi. Ağ bayraq qaldırmağa məcbur edilən erməni hərbiçiləri - separatçılar təslim oldu, qondarma xunta rejiminin fəaliyyətinə birdəfəlik son qoyuldu.

Bu gün Xankəndidə, Xocalıda, Ağdərədə, Xocavənddə və azad edilmiş digər yurd yerlərimizdə dalğalanan üçrəngli bayrağımız hər birimizə qürur hissi bəxş edirsə, bu, hər şeydən əvvəl canını Vətənə fəda edən şəhidlərimizin müqəddəs ruhu, hərbiçilərimizin döyüşlərdə göstərdiyi igidlikləri sayəsindədir. Şəhidlərimizin tökülən hər damla qanı, igid oğullarımızın döyüş meydanında yazdığı dastanlar bu torpağın əbədi olaraq Azərbaycanın ayrılmaz parçası olduğunu bütün dünyaya sübut etdi. Zəfər bizimdir, haqq bizimdir, qürur mənbəyimiz isə hər zaman canından keçən qəhrəman övladlarımız və onların əziz xatirəsini uca tutan bütöv Azərbaycan xalqıdır!

Bəxtiyar ƏLİYEV
"Naxçıvan Şəhid Ailələri" İctimai Birliyinin mətbuat katibi

İnformasiya təhlükəsizliyi günümüzün tələbidir

Qloballaşan dünyamızda cərəyan edən hadisələr sosial həyatı durmadan dəyişir. Cəmiyyətin informasiyaya olan tələbatı informasiya cəmiyyətində indiki qədər aktual olmayıb. Biz elə bir dövrdə yaşayırıq ki, informasiya siyasəti hər bir dövlətin diqqət yetirdiyi əsas problemə çevrilib. Ona görə ki, informasiyalar çoxaldıqca qayğılar artır. Cəmiyyətə hansı informasiyaları vermək məsələsi gündəmə gəlir. İnsanlar hər şeylə maraqlanırlar. "Associated Press" agentliyinin keçmiş rəhbəri Kent Kuperin dilə gətirdiyi "Cəmiyyətin informasiya almaq hüququ var" ifadəsi, 1953-cü ildə Harold Krossun yazdığı kitaba başlıq seçildikdən sonra jurnalistlərin yaddaşına möhkəm həkk olunub. Jurnalistlər də cəmiyyətin tamhüquqlu nümayəndəsi kimi informasiya toplayıb və dərc etməyə borcludurlar. Media subyektlərinin informasiya siyasəti olduğu kimi, hər bir dövlətin də informasiya siyasəti var. Dövlət də informasiyanın təmin edici vasitələrdən çıxaraq, savaşa növbə çevrilməsini nəzərə almalıdır.

İngilis tədqiqatçısı Entoni Smitin belə bir fikrini yada salmaq yerinə düşər: "İnformasiya əsri bərqərar olduqca, dövlət sərhədlərinin silinmə prosesi başlanacaq. Bir vaxtlar mətbuat ölkə hüdudlarında və hökumətlərin icazə verdiyi çərçivədə fəaliyyət göstərirdi. Bu gün isə, belə demək olar: İnsan məkanı fəth edib, bütün dünya sanki onun ovcunda-dır".

Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra, xüsusilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdırdı. Bu gün isə, belə demək olar: İnsan məkanı fəth edib, bütün dünya sanki onun ovcunda-dır".

Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra, xüsusilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdırdı. Bu gün isə, belə demək olar: İnsan məkanı fəth edib, bütün dünya sanki onun ovcunda-dır".

tron imza haqqında" qanunlardan və digər normativ aktlardan ibarətdir. Onu da bildirik ki, "Dövlət sirri haqqında" Qanuna bu kateqoriyaya aid siyahıya sonralar hərbi sahəyə, dövlətin kəşfiyyət və əks-kəşfiyyət fəaliyyətinə dair məlumatlar daxil edilmişdir.

Sərhədləri aşan informasiyaların məzmununa diqqət yetirmək çox vacibdir. Elə informasiyalar var ki, cəmiyyətdə xoşagəlməz fəsadlar törədə bilər. Alman filosofu Fridrix Nitşenin dediyi kimi, "Bəzən bir söz də fırtına qopara bilər".

Bəs dövlətin informasiya təhlükəsizliyi nədir? Dövlətin informasiya təhlükəsizliyi - dövlətin informasiya mühitinə təsir etmək yolu ilə ona əhəmiyyətli ziyanın vurulmasını mümkünsüz edən vəziyyətdir.

Azərbaycan Respublikasının 1995-ci ildə qəbul edilmiş yeni Konstitusiyasında söz, fikir və məlumat azadlığı, hər kəsin məlumat almaq və yaymaq hüququ, MS üzərində hər hansı senzuranın yolverilməzliyi birmənalı formada təsbit edilmişdir.

Azərbaycanın müasir informasiya təminatı və təhlükəsizliyi siyasəti hüquqi, təşkilati-texniki və iqtisadi metodlarla tənzimlənir.

Hüquqi metodlar informasiya sahəsində münasibətləri tənzimləyən normativ hüquqi aktların, informasiya təminatı və təhlükəsizliyi ilə bağlı normativ metodiki sənədlərin işlənilməsi və qəbulunu nəzərdə tutur. Təşkilati-texniki metodlara informasiya-telekommunikasiya sistemlərinin normal fəaliyyətinə təhlükə yaranan texniki qurğuların, proqramların aşkarlanması və s. daxildir. İqtisadi metodlar isə informasiya təminatı və təhlükəsizliyinin təmin olunması sahə-

sində iqtisadi tədbirlərin görülməsi və onların maliyyələşdirilməsi ilə əlaqədardır.

İnformasiya və milli təhlükəsizlik ölkənin milli təhlükəsizliyinin əsas tərkib hissələrindən biri kimi, milli maraqların qorunmasının informasiya sistemini təmin edir. Eyni zamanda, hər bir dövlətin və ya siyasi qüvvənin izlədiyi siyasətin informasiya təminatını həyata keçirir və ya informasiya məkanının qorunmasını təmin edir.

İnformasiya təhlükəsizliyi cə-

miyyətin informasiya mühitinin mühafizə olunma dərəcəsidir ki, onun vətəndaşların, təşkilat və dövlətin maraqları naminə formalaşmasının və inkişafının təmin olunmasını həyata keçirir. Geniş mənada informasiya təhlükəsizliyi insanın, cəmiyyətin və dövlətin zəruri informasiya resursları ilə öz davamlı fəaliyyətini təmin etmə qabiliyyətidir. İnformasiya təhlükəsizliyinin mahiyyəti informasiya texnologiyalarının, infrastrukturun və resursların yaradılmasında, informasiya fəaliyyətində iştirak edən subyektlərin informasiya və hüquqlarının qorunmasında hüquqi, təşkilati və texniki tədbirlərin həyata keçirilməsindən ibarətdir.

Müasir dövrdə informasiya təhlükəsizliyi ciddi məsələ olduğundan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2012-ci il 26 sentyabr tarixli, 708 nömrəli Fərmanına əsasən Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Agentliyi, 16 mart 2020-ci il tarixli 957 nömrəli Fərmanı ilə isə Agentliyin bazasında ayrıca Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti yaradıldı. Bu da dövlət tərəfindən informasiya təhlükəsizliyinə verilən diqqətin göstəricisidir.

Sonda onu da vurğulamaq yerinə düşər ki, bu gün internet mediada informasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi təkcə dövlətin üzərinə düşən vəzifə deyil. Dövlət media üçün təhlükəsizlik şəraiti yaratdığı kimi, media da dövlətin təhlükəsizliyi üçün əlindən gələni əsirgəməməlidir.

Lalə HÜSEYNOVA
"Azərbaycan Ordusu"

Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti ilə keçirilən ictimai-siyasi hazırlıq dərsi

(İctimai-siyasi hazırlıq dərsinin qrup rəhbərinə dərsə hazırlaşmaq üçün kömək)

Suallar:

1. Azərbaycan Respublikasının dövlət quruluşu, dövlət rəmzləri və inzibati ərazi bölgüsü.

2. Dövlətimizin iqtisadi inkişaf strategiyası.

Azərbaycan Respublikasının dövlət quruluşu, dövlət rəmzləri və inzibati ərazi bölgüsü

Hər bir xalqın, millətin xoşbəxtliyi, ilk növbədə, onun müstəqil və güclü dövlətə malik olması ilə müəyyən edilir. Dövlət müstəqilliyi hər şeydən əvvəl onu qazanmış xalqın özünüdərsi və milli özünüdərsi üçün bir şansıdır. Belə bir tarixi şansdan faydalanan və ondan səmərəli istifadə edən xalqlar həm milli inkişafa nail olurlar, həm də sahib olduqları dövlətin dayaqlarını möhkəmləndirə bilirlər.

Azərbaycan Respublikasının siyasi sistemi milli və tarixi şəraitin xüsusiyyətlərini əks etdirməsi ilə səciyyəvidir. Siyasi sistemin fəaliyyətinin formalaşmasına əhəlinin siyasi mədəniyyətinin xüsusiyyətləri mühüm təsir göstərir. Təməli Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş demokratik dövlət quruculuğu prosesi bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Çıxışlarının birində dövlət başçısı cənab İlham Əliyev demişdir: "Müstəqilliyi bərpa etdikdə, biz dövlətimizi qurmalı və siyasi sistemimizi transformasiya etməli idik. Bu səbəbdən, siyasi və iqtisadi islahatlar paralel şəkildə aparılırdı. Biz aydın başa düşdük ki, təbii sərvətlər ölkənin transformasiyası və Azərbaycanın davamlı inkişafının təmin olunması üçün kifayət etməyəcək. Bu səbəbdən, siyasi islahatlar, demokratik proses və azadlıqlarla bağlı məsələlər bizim diqqət mərkəzimizdə olmuşdur. Bu gün Azərbaycanda bütün fundamental azadlıqlar - siyasi azadlıq, media azadlığı, azad internet, din azadlığı təmin edilib. Bu isə inkişafın əsası və təməli deməkdir".

Azərbaycan xalqı özünün çoxəsrlik dövlətçilik ənənələrini davam etdirərək, Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiyaya Aktında əks olunan prinsipləri əsas götürərək, bütün cəmiyyətin və hər kəsin firavanlığının təmin edilməsini arzulayaraq, ədalətin, azadlığın və təhlükəsizliyin bərqərar edilməsini istəyərək, keçmiş, indiki və gələcək nəsillər qarşısında öz məsuliyyətini anlayaraq, suveren hüququndan istifadə edərək təntənəli surətdə aşağıdakı niyyətlərini bəyan edir:

- Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyini, suverenliyini və ərazi bütövlüyünü qorumaq;
- Konstitusiyaya çərçivəsində demokratik quruluşa təminat vermək;
- vətəndaş cəmiyyətinin bərqərar edilməsinə nail olmaq;
- xalqın iradəsinin ifadəsi olaraq qanunların aliliyini təmin edən hüquqi, dünyəvi dövlət qurmaq;
- ədalətli iqtisadi və sosial qaydalara uyğun olaraq haminin layiqli həyat səviyyəsini təmin etmək;
- ümumbəşəri dəyərlərə sadıq olaraq bütün dünya xalqları ilə dostluq, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamaq və bu məqsədlə qarşılıqlı fəaliyyət göstərmək.

Konstitusiyanın 7-ci maddəsinə əsasən, Azərbaycan dövləti demokratik, hüquqi, dünyəvi, unitar respublikadır. Azərbaycan Respublikasında dövlət hakimiyyəti daxili məsələlərdə yalnız hüquqla, xarici məsələlərdə isə yalnız Azərbaycan

Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn müddəalarla məhdudlaşır. Unitar dövlət (latın dilində "unus" - "vahid", "tək" deməkdir) - sadə, bəsit, vahid dövlətdir ki, onun tərkibi, bir qayda olaraq, inzibati-ərazi vahidlərindən (vilayət, mahal, rayon, departament və s.) ibarətdir.

Hakimiyyətin bölünməsi prinsipinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasında müstəqil şəkildə formalaşan və fəaliyyət göstərən üç hakimiyyət qolu qərarlaşmışdır: qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti. Azərbaycan Respublikasında qanunvericilik hakimiyyətini həyata keçirən orqan Milli Məclis, icra hakimiyyətini həyata keçirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, məhkəmə hakimiyyətini həyata keçirən orqan Azərbaycan Respublikasının məhkəmələridir. Bu hakimiyyət orqanlarından hər birinin fəaliyyəti

Mövzu: Azərbaycan Respublikasının dövlət quruluşu, dövlət rəmzləri, inzibati ərazi bölgüsü, iqtisadi inkişafı.

Konstitusiyaya və qanunvericilik aktları ilə tənzimlənir. Azərbaycanın siyasi sisteminə yerli özünüidarəetmə orqanları olan bələdiyyələr də mühüm yer tutur. Bütün müasir siyasi sistemlər kimi, Azərbaycanın siyasi sistemində də çoxpartiyalılıq, pluralizm xasdır.

Azərbaycan Respublikasının dövlət rəmzləri

Azərbaycan Respublikasının dövlət rəmzləri Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 23-cü maddəsində göstərilmiş kimi, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gerbi və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himnidir.

Dövlət Bayrağı - Azərbaycanda üçrəngli dövlət bayrağı ilk dəfə 1918-ci il noyabrın 9-da Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin qərarı ilə qəbul edilmişdir. Üçrəngli bayraq ikinci dəfə 1990-cı il noyabrın 17-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin qərarı ilə bərpa edilərək Muxtar Respublikanın dövlət bayrağı kimi qəbul edilmişdir. 1991-ci il fevralın 5-də Azərbaycan Respublikası Ali Soveti üçrəngli bayrağın Azərbaycanın dövlət bayrağı kimi qəbul edilməsi haqqında qərar vermişdir.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı bərabər, enli üç üfüqi zolaqdan ibarətdir. Yuxarı zolaq mavi, orta zolaq qırmızı, aşağı zolaq yaşıl rəngdədir. Mavi rəng - Azərbaycan xalqının türk mənşəli olmasını, qırmızı rəng - müasir cəmiyyət qurmaq, demokratiyanı inkişaf etdirmək istəyini, yaşıl rəng - islam sivilizasiyasına mənsubluğunu ifadə edir. Qırmızı zolağın ortasında bayrağın hər iki üzündə ağ rəngli aypara ilə səkkizguşəli ulduz təsvir edilmişdir.

Dövlət Gerbi - Azərbaycanın Dövlət Gerbi haqqında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti 1920-ci il yanvarın 30-da müsabiqə elan etmiş və müsabiqədən keçəcək gerb nümunəsinin həmin ilin mayın 28-də qəbul ediləcəyi haqqında qərar çıxarmış, lakin 1920-ci il aprelın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqut etməsi nəticəsində gerb qəbul edilməmişdir. Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti 1993-cü il yanvarın 19-da qəbul etdiyi Konstitusiyaya Qanunu ilə 1919-1920-ci illərdə hazırlanmış Dövlət Gerbi layihələrindən birini müəyyən dəyişikliklərlə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gerbi kimi təsdiq etmişdir. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gerbi Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyinin rəmzidir. Dövlət Gerbi palıd budaqlarından və sünbüllərdən ibarət qövsün üzərində yerləşən şərqi qalxanının təsvirindən ibarətdir. Qalxanın üstündə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağının rəngləri fonunda səkkiz-

guşəli ulduz, ulduzun mərkəzində alov təsviri vardır.

Dövlət Himni - 1920-ci il yanvarın 30-da Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Nazirlər Şurası Cümhuriyyətin milli himninin hazırlanması haqqında qərar qəbul etdi və bu məqsədlə Xalq Maarif Nazirliyi tərəfindən müsabiqə elan edildi. 1920-ci il aprelın 28-də Xalq Cümhuriyyətinin süqutu Azərbaycanın milli himnini də qəbul etməyə imkan vermədi. 1992-ci il mayın 27-də parlament "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni haqqında" Qanun qəbul etdi. Qanuna əsasən, 1919-cu ildə böyük bəstəkar Üzeyir Hacıbəyov və şair Əhməd Cavad tərəfindən tərtib edilmiş "Azərbaycan marşı" Azərbaycanın Dövlət Himni kimi təsdiq edildi.

Ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 13 iyun 2000-ci il tarixli Sərəncamı

ilə təsdiq olunmuş "Ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü haqqında" Qanun Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşunun və inzibati ərazi bölgüsünün, habelə ərazi vahidlərinin qeydiyyatının, sərhədlərinin müəyyən edilməsinin və dəyişdirilməsinin, adlandırılmasının və ya onların adlarının dəyişdirilməsinin, hüquqi əsaslarını, eləcə də ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü ilə bağlı digər məsələlərin tənzimlənməsində dövlət orqanlarının və bələdiyyələrin səlahiyyətlərini müəyyən edir.

Azərbaycan Respublikasının paytaxtı, böyük elmi-mədəni və sənaye mərkəzi olan Bakı şəhəridir. Bakı şəhəri Abşeron yarımadasının cənubunda, Xəzər dənizinin sahilində yerləşir, onun ərazisi 2200 kv. km, əhalisinin sayı 2 milyona yaxındır.

Dövlətimizin iqtisadi inkişaf strategiyası

Dövlət müstəqilliyi və siyasi azadlıq milli iqtisadiyyatın inkişafına şərait yaratmış kimi, milli iqtisadiyyatın inkişafı və güclənməsi də dövlət müstəqilliyinin dayaqlarını daha da möhkəmləndirir. Əgər Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini qoruyub saxlaya bilməsəydi, nə neft strategiyasını, nə də təşəbbüskarı olduğumuz digər strateji və transmilli layihələri həyata keçirə bilərdik. Dövlət müstəqilliyinin gücləndirilməsi iqtisadiyyatımızın milli maraqlara uyğun inkişaf etdirilməsinə şərait yaratmışdır. Azərbaycanın təkcə dövlətçilik deyil, həm də iqtisadi inkişaf tarixinin ən parlaq və şərəfli dövrü Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Həmin dövrün siyasi və iqtisadi aspektlərini öyrənilməsi hər zaman öz aktuallığını saxlayır. Bu, gələcək inkişafımızın əsas istiqamətlərini müəyyən etmək və bir daha dəqiqləşdirmək baxımından zəruridir. Ulu Öndərin "İqtisadiyyatı qüdrətli olan dövlət hər şeyə qadirdir" fikri bir daha təsdiq edir ki, Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev milli iqtisadiyyatımızın inkişafına dövlət quruculuğunun mühüm tərkib hissəsi kimi hər zaman böyük önəm vermişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyev 1993-cü ildən - müstəqil Azərbaycana rəhbərlik etdiyi ilk dövrdən müasir dünya düzəninə inkişaf meyillərini uzaqgörənliklə qiymətləndirərək, çağdaş cəmiyyətin qəbul etdiyi inkişaf yolunu seçdi. 1994-cü ildə isə "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması ilə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin müəllifi olduğu neft strategiyasının əsası qoyuldu. Bu strategiya çərçivəsində həyata keçirilmiş tədbirlər, o cümlədən Dövlət Neft Fondunun yaradılması məhz davamlı inkişafın təmin edilməsinə, dövlətimizin iqtisadi və sosial da-

yaqlarının möhkəmləndirilməsinə yönəldilmişdir.

İqtisadi islahatların həyata keçirilməsi üçün münbit şəraitin yaradılması, milli iqtisadiyyatımızın bazar münasibətləri əsasında inkişafına konstitusional təminatın verilməsi, neft müqavilələrinin imzalanması, xarici investisiyaların ölkə iqtisadiyyatına cəlb edilməsi, ölkəmizin beynəlxalq əhəmiyyətli strateji-iqtisadi layihələrə qoşulması, dünyanın qabaqcıl dövlətləri ilə iqtisadi əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi Ulu Öndər Heydər Əliyevin fəaliyyəti, onun bu sahədə atdığı strateji addımların nəticəsində mümkün olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi tədbirləri haqqında" 2003-cü il 24 noyabr tarixli Fərmanı ilə hökumətin iqtisadi blokuna ilk tapşırıqlarını vermişdir. Ölkəmizin sosial-iqtisadi həyatının ən aktual problemlərini özündə əks etdirən bu Fərmanı dövlət başçısının iqtisadi komandaya ilk tapşırıqlarının məcmusu kimi qiymətləndirmək olar.

Ümumiyyətlə, məqsəd və vəzifələri, orta və uzunmüddətli dövr üçün inkişaf istiqamətlərini dəqiq müəyyənləşdirmədən, müxtəlif sahələr üzrə fəaliyyət proqramlarını hazırlamadan həyata keçirilən hər hansı bir tədbir ölkənin sosial-iqtisadi həyatında əsaslı dönüş yarada bilməz. 2003-2021-ci illər ərzində dövlət başçısının məqsədyönlü, konkret hədəflərə istiqamətlənmiş fəaliyyəti ölkənin siyasi və sosial-iqtisadi həyatı ilə bağlı problemlərin həllinə sistemli və kompleks yanaşmanı təmin etmiş, qarşıya qoyulan vəzifələri yerinə yetirmək üçün ən səmərəli üsul və vasitələrin seçilməsinə imkan vermişdir.

Dünya ölkələri, xüsusilə Avropa İttifaqına üzv ölkələrlə birbaşa nəqliyyat əlaqələri genişlənmiş, Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) neft ixrac kəməri və Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz ixrac kəməri dünyada enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasına layiqli töhfələr vermişdir. Regionun və Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında müstəsna əhəmiyyəti olan "Cənub Qaz Dəhlizi"nin tərkib hissəsi olan TANAP və TAP layihələri, həmçinin "Şahdəniz-2" layihəsi xüsusi olaraq qeyd edilməlidir.

Azərbaycanda iqtisadi inkişafın yeni mərhələsi qeyri-neft sektorunun və sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi, yoxsulluq səviyyəsinin azaldılması, çoxsaylı iş yerlərinin açılması ilə xarakterizə olunur. Eyni zamanda, erməni işğalından azad edilmiş ərazilərin bərpa edilməsi və bu da iqtisadi fəallığın yüksəlməsi ilə müşayiət olunur. İşğala məruz qalmış ərazilərdə "Ağıllı şəhər", "Ağıllı kənd" konsepsiyalarının reallaşdırılması, Laçın rayonunda beynəlxalq hava limanının, eyni zamanda, həm iqtisadi, həm siyasi, həm də tarixi baxımdan çox vacib olan "Zəngəzur dəhlizi"nin açılması nəzərdə tutulmuşdur. Dövlət investisiyaları vasitəsilə infrastruktur obyektlərimiz modernləşdirilir. Xidmət, tikinti, rabitə və informasiya texnologiyaları, nəqliyyat, turizm, emal sektoru qeyri-neft sektorunun potensial sahələri kimi inkişaf etməkdədir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə sosial-iqtisadi və siyasi sahədə həyata keçirilən genişmiqyaslı tədbirlər ölkəmizin hərtərəfli inkişafı üçün böyük imkanlar və yeni-perspektivlər açır. Heç şübhəsiz, Azərbaycanın bugünkü inkişafı onu ortamüddətli perspektivdə yüksək həyat səviyyəsinə, güclü iqtisadiyyata malik ölkələr sırasına daxil edəcəkdir.

Roma ordusunun hərbi tarixində döyüşçülərin sıx nizamını və qarşılıqlı fəaliyyətini əks etdirən özünəməxsus döyüş düzülüşlərindən biri Testudo - latınca "tısbağa" adlanan düzülüş idi. Bu ad əsgərlərin qalxanlarını bir-birinə sıxlaşdıraraq baş və bədən böyük hissəsini örtən vahid qoruyucu səth yaratması ilə bağlı idi. Beləliklə, ayrı-ayrı döyüşçülərin qalxanları birləşərək hərəkət edən müdafiə örtüyünə çevrilirdi.

Tısbağa düzülüşünün əsas məqsədi əsgərləri düşmənin ox, daş və digər atılan mərmilərdən qorumaq idi. Xüsusilə istehkam və divarlara yaxınlaşma zamanı bu düzülüş əhəmiyyət qazanırdı. Əsgərlər qalxanlarını ön tərəfdə və başları üzərində bir-birinə sıx şəkildə yaxınlaşdıraraq mərmilərin keçməsinə çətinləşdirən örtük yaradırdılar. Antik müəlliflərin məlumatları Testudonun həm mərmə atəşindən qorunmaq, həm də müdafiə olunan istehkamlara yaxınlaşmaq üçün istifadə edildiyini göstərir. Bu düzülüşün mühüm xüsusiyyətlərindən biri onun sabit say tərkibinə malik olmaması idi. Mövcud mənbələr Testudo üçün konkret və dəyişməz əsgər sayı göstərmir. Düzülüşün ölçüsü döyüş şəraitinə, qarşıya qoyulan vəzifəyə və iştirak edən hərbi dəstənin tərkibinə uyğun dəyişə bilirdi.

Roma legionlarının müdafiə düzülüşü - testudo (tısbağa) döyüş düzülüşü

Düzülüşdə istifadə olunan əsas vasitə qalxan idi. Roma legionerlərinin geniş və əyri formalı scutum qalxanı sıx düzülüşdə bədən böyük hissəsini örtməyə imkan verirdi. Qədim mənbələrdə onun uzunsov, əyri və müxtəlif variantlarda təsvir olunan qalxanlardan biri olduğu, Testudo daxilində isə qalxanların bir-birini tamamlayan örtük yaratdığı göstərilir. Roma hərbi tarixinin müxtəlif dövrlərində qalxanların ölçüsü və forması dəyişsə də, onların əsas funksiyalarından biri sıx döyüş düzülüşündə əsgəri qorumaq idi.

Roma legionerinin silahlanması yalnız qalxanla məhdudlaşmırdı. Dövrə və hərbi xidmət şəraitinə görə legionerlərin əsas silahları arasında pilum - atma nizəsi, gladius - qısa qılınc və pugio - xəncər yer alırdı. Müdafiə vasitələrinə isə dəbilqə və bədən zirehi daxil idi. Lakin Testudo zamanı bu silahların hamısından eyni şəkildə istifadə olunmurdu. Düzülüşün əsas üstünlüyü yaxın döyüşə dərhal gir-

məkdən əvvəl əsgərlərin mərmilərdən qorunaraq müəyyən məsafəni keçə bilməsi idi. Qalxan burada həm fərdi müdafiə vasitəsi, həm də kollektiv müdafiə quruluşunun əsas elementi rolunu oynayır.

Testudonun tətbiqi əsgərlərdən yüksək nizam-intizam və dəqiq qarşılıqlı fəaliyyət tələb edirdi. Qalxanlar arasında yaranan boşluqların mümkün qədər azaldılması vacib idi. Ön cərgələr qalxanlarını bədən qarşısında müdafiə səddi kimi saxlayır, arxadaki əsgərlər isə qalxanlarını yuxarı qaldıraraq düzülüşün üzərini örtürdülər. Beləliklə, düzülüşün ön, yan və üst hissələrində qoruyucu səth formalaşırdı. Bu sıxlıq isə eyni zamanda, hərəkəti yavaşladır və manevr imkanlarını azaldırdı.

Tısbağanın quruluşu bütün hallarda eyni olmurdu. Kassius Dionun verdiyi təsvirə görə, ağır silahlı əsgərlər xarici hissədə yerləşərək ətrafı qoruyur, mərkəzdəki əsgərlər isə qalxanlarını başları üzərində qaldırırdılar.

Mənbədə həтта bu düzülüşün o qədər sıx və möhkəm olduğu bildirilir ki, onun üzərindən insanların, dar keçidlərdə isə həтта at və arabaların keçməsi mümkün hesab edilirdi. Bu təsvir Testudonun yalnız simvolik qalxan sırası deyil, ciddi nizam və sıxlıq üzərində qurulan taktiki düzülüş olduğunu göstərir.

Testudo yalnız müdafiə məqsədi daşıyırdı. Roma ordusu onu mühasirə əməliyyatlarında müdafiə olunan istehkamlara yaxınlaşmaq üçün də tətbiq edirdi. Sıx qalxan örtüyü əsgərlərin divarlardan və istehkam mövqelərindən atılan mərmilərlə qarşısında qorunmasına imkan verirdi. Kassius Dionun məlumatına görə, bəzi hallarda bu düzülüş əsgərlərin istehkam divarlarına qədər yaxınlaşmasına və həтта divarlara çıxmasına şərait yarada bilirdi.

Bununla belə, Testudo toxunulmaz müdafiə üsulu deyildi. Sıx düzülüş əsgərlərin sürətini və manevr imkanlarını azaldırdı. Əsgərlər bir-birinə çox yaxın

hərəkət etdiklərindən düzülüşün bütövlüyünün qorunması əsas şərtlərdən biri idi. Güclü zərbələr, ağır mərmilər və döyüş şəraitinin dəyişməsi bu quruluşun effektivliyini azalda bilərdi. Buna görə Tısbağa düzülüşünün əsas üstünlüyü bütün döyüş şəraitində deyil, xüsusilə mərmə atəşindən qorunaraq müəyyən istiqamətdə irəliləmək və təhlükəli sahəni keçmək lazım gəldikdə üzə çıxırdı.

Testudonun hərbi əhəmiyyəti onun fərdi müdafiə vasitələrini kollektiv müdafiə sisteminə çevirməsində idi. Burada hər bir əsgərin qalxanı yalnız öz sahibini deyil, bütün düzülüşün digər üzvlərini də qoruyurdu. Buna görə də bu taktikanın uğuru tək cəmi silah və qalxanların xüsusiyyətlərindən deyil, əsgərlərin nizamli hərəkətindən, sıxlığı qorumasından və verilən əmrləri dəqiq yerinə yetirməsindən asılı idi.

Roma hərbi tarixində Testudo qalxanlardan yaradılan ən tanınmış müdafiə düzülüşlərindən biri kimi yadda qalıb. "Tısbağa" adını daşıyan bu taktikanın əsas mahiyyəti ayrı-ayrı qalxanları vahid müdafiə səddinə çevirmək, əsgərləri mərmə atəşindən qorumaq və təhlükəli şəraitdə nizamı saxlayaraq irəliləməkdən ibarət idi. Onun tətbiqi Roma ordusunda fərdi döyüşçünün imkanlarının düzgün təşkil edilmiş kollektiv hərəkətlə necə daha geniş müdafiə imkanına çevrildiyini göstərən nümunələrdən biridir.

Hazırladı:
Emil MURADLI
"Azərbaycan Ordusu"

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

Finlandiya Ukraynaya F-16 qırıcıları üçün döyüş sursatları göndərəcək

Finlandiya yaxın günlərdə F-16 qırıcıları üçün döyüş sursatlarını Ukraynaya təhvil verəcək. Bu barədə Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski Finlandiya Prezidenti Aleksandr Stubblla telefon danışığından sonra məlumat verib.

Zelenskinin sözlərinə görə, bu döyüş sursatlarından reaktiv pilotsuz uçuş aparatlarının məhv edilməsi üçün istifadə olunur. Telefon danışığı zamanı o, həmçinin Rusiyanın son hücumları barədə Stubblla məlumat verib.

Finlandiya Prezidenti bildirib ki, Ukraynaya dəstəyin əsas istiqamətləri hava hücumundan müdafiə, enerji infrastrukturunun qorunması və maliyyə yardımındır. Finlandiyanın Müdafiə Nazirliyi daha əvvəl Ukraynaya dəyəri təxminən 1 milyon avro olan 35-ci hərbi yardım paketinin ayrıldığını elan edib. Paketə ölkənin Müdafiə Qüvvələrinin ehtiyatlarında olan müdafiə təyinatlı məhsullar daxildir.

Finlandiya artıq daha genişmiqyaslı növbəti yardım paketinin hazırlanmasına başlayıb. Finlandiyanın Ukraynaya təhvil verdiyi müdafiə təyinatlı materialların ümumi dəyəri 3,6 milyard avroya çatıb.

Şimali Koreya Yapon dənizinə doğru bir neçə ballistik raket buraxıb

Şimali Koreya oktyabrın 12-də Yapon dənizinə doğru bir neçə ballistik raket buraxıb.

Bu barədə "News1" agentliyi Cənubi Koreya Silahlı Qüvvələrinin Birləşmiş Qərargah Rəislərinə istinadən məlumat yayıb.

Bildirilib ki, raketlər Pxenyan ərazisindən buraxılıb və təxminən 900 kilometr məsafə qət edib. Cənubi Koreya ordusu mümkün əlavə buraxılışlara hazır olduğunu, ABŞ və Yaponiya ilə məlumat mübadiləsi apardığını açıqlayıb.

Qeyd edək ki, Şimali Koreya bundan əvvəl oktyabrın 3-də Yapon dənizi istiqamətində ballistik raket buraxıb.

AZƏRTAC-ın materialları əsasında

İdman

Azərbaycan kapoeyraçıları Tallində 6 medal qazanıblar

Azərbaycanın yeniyetmələrdən ibarət kapoeyra yığması Estoniyanın paytaxtı Tallində keçirilən "Tallinn Cup" beynəlxalq turnirində 6 medal qazanıb. Bunlardan üçü qızıl, ikisi gümüş, biri bürünc mükafatdır.

Uşaq kateqoriyasında Adnan Cavadlı və Nizami Cavadlı fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıblar. Yeniyetmə qızlar arasında Amina Mirzəliyeva birinci olub, Yağmur İsmaylova gümüş medala sahib çıxıb. Kadet oğlanların mübarizəsində Məhəmməd Rüstəmli ikinci, Davud Əli isə üçüncü yeri tutub.

Üç gün davam edən yarışda 13 ölkənin idmançıları mübarizə aparıblar.

Azərbaycanın veteran güləşçiləri dünya çempionatında 3 medal qazanıblar

Oktyabrın 6-dan 11-dək İordaniyanın paytaxtı Əmmanda güləş üzrə veteranlar arasında dünya çempionatı keçirilib.

Mundialda 3 idmançımız fəxri kürsüyə qalxıb.

Yunan-Roma güləşində Fikrət Bağirov (70 kq) və Elgiz Məmmədov (100 kq), sərbəst güləşdə isə Elçin Həsənov (70 kq) gümüş medal qazanıblar. Mundialda Azərbaycanı 4 hakim təmsil edib. I dərəcəli beynəlxalq hakim Elman İsmayilov əsasən xalça rəhbəri kimi görüşlərin idarəçiliyində əsas söz sahibi olub. Milli dərəcəli referilər Əfqan Həbibov, Çinarə Cəfərova və Rəşad Abdulov isə daha çox xalçada orta hakim funksiyasını yerinə yeritiblər.

Onlar, həmçinin beynəlxalq kateqoriya almaq üçün keçirilən imtahanlarda iştirak ediblər. İmtahanın nəticələri 2026-cı ilin sonunadək açıqlanacaq.

AZƏRTAC-ın materialları əsasında

Mayor Hüseynov Cavid Xudayar oğluna verilmiş MN № 0070693 nömrəli və kapitan Həsənov Aslan Çingiz oğluna verilmiş MN № 0062166 nömrəli şəxsi vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları çavuş Quliyev İdirim Məftun oğluna verilmiş AD № 0056541 nömrəli və əsgər Səfərov Nurlan Eyvaz oğluna verilmiş AD № 0062773 nömrəli şəxsi vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Redaktor

mayor
Ceyhun CƏFƏRLİ

Telefon

Müdafiə Nazirliyinin
Hərbi Nəşriyyatı üzrə
növbətçisi:
(012) 404-76-22

Ünvanımız

Bakı şəhəri, Yasamal
rayonu, Şəfaət Mehdiyev
küçəsi 144,
"Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi

Qəzetin hesabı

2 saylı xəzinədarlıq
Kod: 200189
VÖEN: 1500444791

"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində sahifələndirərək həftədə iki dəfə (III və VI günlər) Müdafiə Nazirliyinin Hərbi Nəşriyyatının mətbəəsində hazır diapozitivlərdən çap olunur. Təqdim edilən alyazmalara rəy verilmir, müəllifə qaytarılmır. Qəzeti Müdafiə Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsindən (www.mod.gov.az) oxuya bilərsiniz.

Növbətçi

leytenant
Tamilla HÜSEYNLİ

Lisensiya № 361

Sifariş № 814

Nüsxə 3653